

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoP/44/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124201871
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124201871.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Andrea Hadnagyová, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/X, E., teraz u matky, dieťa rodičov: matka – F. B. E., nar. X.X.XXXX, občianka Srbskej republiky, trvale bytom G. XXXX/XX, E., teraz: H. H. XX, I., Srbská republika, otec – H. J. B., nar. X.X.XXXX, G. XXXX/XX, E., zastúpený: JUDr. Michaela Šteiningrová, advokátka, so sídlom Záhradnícka 24, Prievidza, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 33P/35/2024-22 zo dňa 11. marca 2024, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie r u š í a v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením č. k. 33P/35/2024-22 zo dňa 11. marca 2024 súd prvej inštancie návrh zamietol (výrok I.), žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II).

2. Po právnej stránke súd svoje rozhodnutie odôvodnil § 2 ods. 1, § 367 ods. 1, 2 z. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), § 132, § 326 ods. 1, 2, § 329 ods. 1 veta prvá, § 331 ods. 1 veta druhá z. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a článkom 28 ods. 3 a 4, článkom 31 vyhlášky č. 207/1964 Zb. ministerstva zahraničných vecí o Zmluve medzi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federatívnou republikou Juhosláviou o úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach. Vecne tým, že otec podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 5.3.2024 navrhol nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd maloletú A. odovzdá do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. S návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podal otec aj návrh vo veci samej (ÚPP), ktorým sa domáhal, aby súd zveril maloletú A. do striedavej starostlivosti s odôvodnením, že má záujem podieľať sa na výchove maloletej A.. Súd prvej inštancie zo spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 33P/35/2024 zistil, že manželka (matka maloletej A.) podala návrh na rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov na čas po rozvode k maloletej A.. Súd prvej inštancie po preskúmaní návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia dospel k záveru, že nemá osvedčenú potrebu neodkladne zveriť maloletú A. do striedavej starostlivosti oboch rodičov, ani takáto forma starostlivosti nie je v najlepšom záujme maloletej, ktorá sa v súčasnosti zdržiava spolu s matkou v Srbsku. Za súčasnej situácie súd prvej inštancie nemá prešetrené pomery jednotlivých účastníkov konania a nie je ich možné vzhľadom na krátkosť času na vydanie neodkladného opatrenia zistiť a prešetriť, navyac keď matka s maloletou A. odišla mimo územie Slovenskej republiky, preto návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec prostredníctvom právneho zástupcu z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g), h) z. CSP. Namietal, že súd prvej inštancie bez vykonania dokazovania dospel k záveru, že nebola preukázaná potreba neodkladného zverenia maloletej A. do striedavej osobnej starostlivosti rodičom. Uviedol, že v demokratickom a

právnom štáte nemôže obstať také odôvodnenie aké ustálil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie danú vec nesprávne právne posúdil, keď nezohľadnil únos maloletej A. matkou do Srbska, ktorý mal súd prvej inštancie riadne preukázaný. Podľa názoru otca prvostupňový súd mal viaceré možnosti ako zistiť skutkový stav veci. Je bežnou praxou aj pri zisťovaní skutkového stavu v rámci vydávania neodkladných opatrení, že súd ustanoví maloletemu dieťaťu kolízneho opatrovníka (Úrad práce sociálny vecí a rodiny), ktorému zároveň dá pokyn, aby prešetril pomery v rodine, čo súd prvej inštancie neurobil. Mal za to, že v súčasnosti (v porovnaní so stavom v dobe, kedy podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia) vystala ešte naliehavšia potreba bezodkladnej úpravy rodičovských práv a povinností, keď iniciatívne vycestoval do Srbska za účelom stretnutia sa s maloletou A., ktorú nevidel od 6.2.2024 a s ktorou nie je v osobnom kontakte. Po jeho príchode do Srbska, mu nebola umožnená osobná návšteva maloletej A. z dôvodu iného programu maloletej s matkou. Záverom otec ozrejmil situáciu k obvyklému pobytu maloletej A. a uviedol, že v septembri minulého roka sa spoločne s matkou rozhodli, že natrvalo zostanú žiť na Slovensku a že si tu vybudujú domov a zázemie. Išlo o vzájomnú a vopred uváženú dohodu manželov. Na podklade tejto dohody (trvalého žitia na Slovensku) spoločne začali rodičia maloletej A. podnikať kroky k trvalému usadeniu sa na území Slovenskej republiky. Všetci účastníci mali nahlásený trvalý pobyt v SR, dcéru A. prihlásili k pediatrii na Slovensku, aj predškolské zariadenie tu maloletá A. riadne navštevovala. Maloletá má zriadené zdravotné poistenie i založené sporenie na Slovensku. Po trvalom presťahovaní a usídlení sa celej rodiny na území Slovenskej republiky žili manželia s maloletou A. v rodinnom dome v E.. Zároveň si matka maloletej na Slovensku založila živnosť. Je úplne jednoznačne preukázané, že obvyklý pobyt maloletej bol v čase jej únosu na území SR. Konanie zo strany matky považuje za absolútne protizákonné, najmä z toho dôvodu, že manželka bez súhlasu otca vytrhla maloletú z vytvoreného rodinného zázemia a známeho prostredia. Vzhľadom na uvedené navrhol odvolaciemu súdu aby mu poskytol právnu ochranu, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a nariadil neodkladné opatrenie.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným účastníkom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP, § 7 ods. 1 CMP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté uznesenie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd zveril maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

6. Preskúmaním napadnutého uznesenia a celého obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie sa javí ako predčasné a to predovšetkým z toho dôvodu, že i keď súd prvej inštancie poukázal na vyhlášku MZV ČSR č. 207/1964 Z.z., bolo na mieste túto aj vyložiť a zdôvodniť právomoc vo veci konať a v ďalšom odvolací súd dospel k záveru, že pre rozhodnutie súdu neboli splnené procesné podmienky, keďže maloleté dieťa nebolo v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Účastníkmi konania vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa sú rodičia a maloleté dieťa, pričom maloleté dieťa ako účastník konania je procesne spôsobilé len v obmedzenom rozsahu v zmysle § 9 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku. Súd je preto povinný vždy ako predbežnú otázku skúmať procesnú spôsobilosť dieťaťa v konkrétnom konaní a to v súlade s kritériami uvedenými v § 9 Občianskeho zákonníka. V prejednávanej veci sú účastníkmi konania maloleté dieťa (vo veku 2 roky), preto vzhľadom na svoju nedostatočnú rozumovú a vôľovú vyspelosť musí byť v konaní zastúpené.

7. Podľa § 31 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.

8. Podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine, žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom

alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

9. Podľa § 31 ods. 4 Zákona o rodine, na ustanovenie kolízneho opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 60 a 61. Funkcia kolízneho opatrovníka zaniká ukončením konania alebo vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený.

10. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

11. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

12. Podľa § 117 CMP ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

13. V prejednávanej veci je účastníkom konania aj maloleté dieťa, kde však u jeho zákonných zástupcov (rodičov) je pochybnosť o možnej kolízii záujmov. Bolo preto namieste, pokiaľ mal súd prvej inštancie za to, že má právomoc konať, aby súd maloletej stanovil kolízneho opatrovníka. Funkciou opatrovníka je povinnosť chrániť práva a právom chránené záujmy maloletého dieťaťa v konaní, pričom opatrovník pri ochrane práv dieťaťa zohľadňuje aj názor detí k prejednávanej veci. Opatrovník má právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, navrhnúť vykonanie procesných dôkazov, a taktiež navrhnúť súdu, ako má vo veci rozhodnúť vzhľadom na záujem dieťaťa.

14. V preskúmvanej veci sa nepochybne nejedná o prípad urgentného zásahu súdu v prípade ohrozenia života, zdravia a priaznivého vývoja maloletých detí podľa § 365 CMP, kedy súd musí vydať neodkladné opatrenie najneskôr do 24 hodín od doručenia návrhu. Keďže teda nejde o prípad neodkladného opatrenia vo veciach ochrany maloletých detí podľa § 365 CMP, v ktorom ako v jedinom prípade zákon upúšťa od nutnosti ustanovovať maloletým deťom procesného opatrovníka (§ 365 ods. 4 CMP), bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie ustanoviť maloletému dieťaťu procesného opatrovníka a aj s ním konať, v prípade potreby aj jeho prostredníctvom zisťovať skutočnosti potrebné pre rozhodnutie.

15. Podľa § 389 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak
a/ neboli splnené procesné podmienky,
b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,
c/ súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo
d/ nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

16. Podľa § 380 ods. 2 CSP, na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené bol odvolací súd povinný prihliadať na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok ex offa. V danej veci bol zistený nedostatok procesnej spôsobilosti maloletej, ktorej súd neustanovil opatrovníka, keďže takýmto postupom súdu bolo maloletému dieťaťu odňaté právo konať pred súdom, keď nemohlo uskutočňovať mu patriace procesné práva, a zároveň účastníkom odňať možnosť konať pred súdom, keďže nezdôvodnil svoju právomoc vo veci konať, preto odvolací súd napadnuté uznesenie podľa § 389 ods. 1 písm. a) a b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

18. Súd prvej inštancie sa vysporiada s právomocou súdu vo veci konať (vyložiť vyhlášku aplikovanú súdom) a v prípade ak má za to, že je daná právomoc slovenských súdov vo veci konať, v ďalšom súd

ustanoví maloletej kolízneho opatrovníka, ktorého vyzve na vyjadrenie k návrhu otca a následne súd posúdi, či tu je alebo nie je potreba nariadenia neodkladného opatrenia v záujme ochrany práv maloletej. Nové rozhodnutie súd stručne a výstižne zdôvodní tak, aby sa jeho právne závery opierali o skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania.

19. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

20. Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).